

Martin Bo Nørregård og René Rasmussen:

Den sorte dag ved Moulin-sous-Touvent

Skrifter udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland nr. 112.
Aabenraa, 2017. 72 s. Ill.

På monumentet i Marselisborg Mindepark over de danske, som faldt i 1. verdenskrig, er indhugget ca. 4.200 navne. Fordeler man tallet ud på de godt 1.500 dage, som 1. verdenskrig varede, svarer det til mellem to og tre

faldne om dagen. Derfor er der intet underligt ved, at den 6. juni 1915, hvor mindst 105 sønderjyder faldt i kampene ved landsbyen Moulin-sous-Touvent på vestfronten, betegnes som "den sorte dag" – det var nemlig den enkelte dag under krigen, som kostede flest sønderjyder livet.

Moulin-sous-Touvent er en landsby i nærheden af Soissons i Nordfrankrig med – i dag – 169 indbyggere, som i 1915 havde den vanskæbne at ligge i en "bule" på vestfronten, hvor tyskerne havde skudt fronten frem mod Paris,

der kun lå 80 km fra fronten – det tætteste, frontlinjen kom på den franske hovedstad. Da terrænet på dette frontafsnit tilmed blev bedømt som velegnet til et stormangreb, kan det ikke undre, at den franske militærledelse valgte at sætte et angreb ind netop her; det blev fastsat til lørdag den 5. juni.

De tyske stillinger ved Moulin blev holdt af Füsilier-Regiment (Schleswig-Holsteinisches) "Königin" nr. 86 med hjemsted i Sønderborg og Flensborg, som var det tyske regiment, der havde flest sønderjyder.

Det franske angreb blev indledet med et intensivt artilleribombardement, "trommeild", som begyndte fredag den 4. juni og varede til søndag formiddag, da det franske infanteri gennem ingenmandsland stormede de tyske skyttegrave. I løbet af nogle timer lykkedes det tyskerne at inddæmme det franske angreb; men kampene fortsatte, og det kendte scenarie, med angreb og modangreb, fortsatte i de følgende dage, frem til den 15.-16. juni – og resultatet var terrænmæssigt stort set status quo, men med et stort antal døde, sårede og savnede på begge sider. Regiment nr. 86 menes at have haft ca. 670 dræbte, hvoraf som nævnt mindst 105 sønderjyder, som faldt den 6. juni, mens yderligere mindst 50 faldt i de følgende dages kampe.

Det høje tabstal havde flere årsager: Intensiteten af angriberens indledende artilleribeskydning af stillingerne var på denne tid noget nyt, og forsvarets skyttegrave var endnu ikke indrettet til at modstå det, sådan som de senere

blev. Ydermere satte det franske angreb ind på et tidspunkt, da de tyske soldater var ved at blive afløst i stillingerne.

Bogens forfattere er tilknyttet henholdsvis Museum Sønderjylland og Forskningsafdelingen ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig; og de har udført et omfattende og fortjenstfuldt arbejde med gennemgang af danske kilder, ikke mindst breve og øjenvidneberetninger fra sønderjyske deltagere i kampene, tillige med tyske og franske kilder. De har derfor kunnet komme rigtig tæt på de meget kaotiske kamphandlinger, der beskrives i deres makabre detaljer.

Ingen, der har syslet bare lidt med 1. verdenskrigs historie, kan være i tvivl om, at krigsførelsen på vestfronten var et kæmpemæssigt og meningsløst menneskeslagteri. Bogen om "Den sorte dag" bekræfter på mikroskopet på bedste vis denne kendsgerning og kan derfor ubetinget anbefales til alle, der har interesse for 1. verdenskrig eller for sønderjysk historie. Og den burde være pligtlæsning for det publikum, der beskæftiger sig med krigshistorie ud fra en interesse for våben og krigsteknologi uden at skænke de menneskelige lidelser og ofre en tanke.

Jørgen Peder Clausager